

Advies Netwerk Notarissen consultatie Datavisie Handelsregister

Met dit advies maakt Netwerk Notarissen graag gebruik van de mogelijkheid haar visie op het Handelsregister te geven. Een goede informatievoorziening door het Handelsregister vinden wij erg belangrijk. Niet alleen omdat dit zorgt voor een goede uitoefening van de wettelijke taak als notaris, maar ook omdat het rechtsverkeer in algemene zin en cliënten van de notaris in het bijzonder, hierbij gebaat zijn.

Dit advies is voornamelijk gebaseerd op inzichten die zijn opgedaan in de praktijk, zowel vanuit onze eigen functie en verantwoordelijk als die in het contact met cliënten.

1. Gegevens

Voor een goede uitoefening van de wettelijke taak als notaris zijn bepaalde gegevens nodig. Bij een rechtspersoon gaat het dan om:

- De rechtsvorm;
- De naam;
- De adresgegevens;
- De contactgegevens;
- De statuten;
- De namen van de bestuursleden;
- De namen van de leden van de raad van commissarissen;
- De namen van degenen die als UBO van de rechtspersoon zijn ingeschreven (en welk belang zij hebben);

Met deze gegevens kan de notaris onder meer controleren om welke rechtspersoon het gaat, of de rechtspersoon bestaat, of deze een rechtshandeling mag verrichten, welke procedures binnen de rechtspersoon gevolgd moeten worden voor de rechtshandeling, wie de rechtspersoon mag vertegenwoordigen en welke personen als UBO een belang hebben bij de rechtshandeling. De historie van deze gegevens is daarbij ook belangrijk. Een uniek herkenningnummer voor de rechtspersoon en de betrokken personen helpt de onderzoeken van de notaris te vergemakkelijken. De informatievoorziening door het Handelsregister wat betreft bovenstaande gegevens vinden wij goed.

De notaris heeft voor een goede uitoefening van de wettelijk taak ook gegevens nodig van economische samenwerkingsvormen, zoals personenvennootschappen. Het gaat daarbij om:

- De aard van de samenwerking;
- De naam van de samenwerking;
- De contactgegevens;
- De schriftelijke overeenkomst voor de samenwerking, als deze is opgesteld;
- De namen van de personen die namens de samenwerking rechtshandelingen mogen verrichten en de aard van die rechtshandelingen;
- De namen van degenen die als UBO een belang bij de samenwerking hebben.

Het is belangrijk dat de notaris kan controleren om welke soort samenwerking het gaat, wie daarbij zijn betrokken, welke procedures binnen de samenwerking gevolgd moeten worden voor de rechtshandeling, wie namens de samenwerking rechtshandelingen mag verrichten en welke personen als UBO een belang hebben bij de rechtshandeling. De economische samenwerkingsvormen kunnen namelijk niet zelf eigenaar zijn of zelf aansprakelijk zijn voor verplichtingen. Als in naam van deze samenwerkingen rechtshandelingen worden verricht, dan heeft dat wel gevolgen voor de betrokken deelnemers van de samenwerking en voor de wederpartijen. Ook bij deze gegevens is de historie belangrijk.

Op dit moment is de registratie van de schriftelijke overeenkomst in het Handelsregister niet mogelijk. Wij denken dat het goed is als dit mogelijk wordt gemaakt en dat regelgeving daarbij

zodanig wordt opgesteld dat de notaris mag vertrouwen op de inhoud van de geregistreerde overeenkomst. Net als de statuten van een rechtspersoon die de notaris in het Handelsregister kan raadplegen. De registratie van de schriftelijke overeenkomsten van samenwerkingen zou voor de notaris een zeer waardevolle aanvulling zijn. Op die manier kan beter onderzocht worden welke procedures binnen de samenwerking gevolgd moeten worden bij een rechtshandeling.

Verder heeft de notaris voor aandelenoverdrachten en het vestigen van beperkte rechten op aandelen bepaalde gegevens nodig. Bijvoorbeeld wie de aandeelhouders zijn, of de aandelen zijn volgestort, wat de hoogte is van het geplaatste en gestorte kapitaal en of er (andere) beperkte rechten op de aandelen zijn gevestigd. In het Handelsregister is alleen de hoogte van het geplaatste en gestorte kapitaal opgenomen. Om het onderzoek van de notaris betrouwbaarder te maken, zouden de andere genoemde gegevens ook geregistreerd kunnen worden in het Handelsregister.

2. Toegankelijkheid van het Handelsregister

Het is belangrijk dat de notaris de hierboven genoemde gegevens gemakkelijk kan inzien, verwerken en kan wijzigen in het Handelsregister. Hoe gemakkelijker dat gaat, hoe meer rechtszekerheid voor de cliënt. De kosten voor de cliënt worden daarmee ook zo veel mogelijk beperkt.

Op dit moment is het niet mogelijk om meerdere wijzigingen door te geven. De notaris wacht tot een wijziging is doorgevoerd voordat de volgende wijziging wordt doorgegeven. Daarnaast kan de notaris geen wijziging doorgeven als de rechtspersoon zelf een wijziging heeft doorgegeven die in de toekomst plaatsvindt. De wijziging doorgeven door de rechtspersoon zelf moet eerst zijn doorgevoerd. Ook kunnen niet alle wijzigingen elektronisch doorgegeven worden. Wij denken dat als er meerdere wijzigingen tegelijk en ook digitaal doorgegeven kunnen worden de betrouwbaarheid van het Handelsregister wordt vergroot. De gegevens in het Handelsregister zullen meer up-to-date zijn en de notaris kan efficiënter te werk gaan. Dit is in het belang van de cliënt, maar ook voor derden die het Handelsregister raadplegen.

De Kamer van Koophandel beheert naast het Handelsregister het UBO-register. Wij zouden graag zien dat (verdere) integratie van het UBO-register in het Handelsregister plaatsvindt. Op dit moment vraagt de notaris gegevens op uit het Handelsregister om diezelfde gegevens door te geven aan het UBO-register. Als het UBO-register meer geïntegreerd wordt, zorgt dit voor veel efficiënter doorgeven en opvragen van gegevens. Er blijft in het register natuurlijk wel een onderscheid in de toegankelijkheid van de informatie voor derden.

Een belangrijke toevoeging voor de rechtszekerheid zou zijn de mogelijkheid om op de naam van bestuurders-natuurlijk persoon te zoeken in het register. Dit geeft namelijk inzicht bij welke rechtspersonen een natuurlijk persoon is betrokken en in welke hoedanigheid. Via 'concernrelaties' kan ingezien worden waar een rechtspersoon verder nog bij betrokken is. Voor een natuurlijk persoon is die mogelijkheid er niet. Mogelijk is het privacy-gevoelig als ieder gebruiker van het handelsregister op naam van een bestuurder-natuurlijk persoon kan zoeken zodat het voorstelbaar is dat een dergelijke zoekfunctie alleen aan het notariaat ter beschikking wordt gesteld.

3. Het belang van de cliënten

Rechtszekerheid

Zoals eerder aangegeven betekent een goede en efficiënte samenwerking tussen notaris, handelsregister en UBO-register grotere betrouwbaarheid van de registers en daarmee meer rechtszekerheid voor de cliënten. Voor cliënten is het belangrijk dat zij ook zelf snel en goed kunnen controleren of de betreffende rechtspersoon met wie zij zaken doen bestaat en wie er namens die rechtspersoon rechtshandelingen kan verrichten. De inhoud van de gegevens die op het uittreksel van het Handelsregister staan, spelen daarbij een grote rol.

Wij denken dat sommige mededelingen in het uittreksel van het Handelsregister verder verduidelijkt kunnen worden. In het uittreksel wordt bij de vraag of meerdere bestuurders nodig zijn voor de vertegenwoordiging van de rechtspersoon en bij de vraag wat de reikwijdte van de vertegenwoordigingsbevoegdheid is, verwezen naar de statuten. Wij denken dat het beter is om concreet te melden hoeveel bestuurders gezamenlijk moeten handelen en wat de reikwijdte is van de vertegenwoordigingsbevoegdheid. Op die manier is bij cliënten eerder duidelijk hoe het bestuur mag handelen. Bijvoorbeeld of de bestuurders bevoegd zijn om o.a. een onroerende zaak te kopen of een hoofdelijke verplichting aan te gaan.

Privacy

Een ander belang van de cliënt is privacy. Veel gegevens zijn openbaar en te raadplegen door derden. Wij denken dat het goed is om de privacy van cliënten en het belang van het openbaar maken van gegevens goed af te wegen. Bijvoorbeeld in het geval van kleine bedrijven die zaken doen vanuit een woonadres. Zij zouden erbij gebaat zijn als minder gegevens (zoals adres en telefoonnummer) verplicht openbaar gemaakt worden.

Een specifiek punt als het gaat om privacy is de verplichte aanvullende opgave voor de commanditaire vennootschap van het aantal commanditaire vennoten en de waarde van hetgeen zij ter beschikking hebben gesteld. Wij vragen ons af wat het belang van het openbaar maken van deze gegevens voor het rechtsverkeer is. Bij gebruikers van deze samenwerkingsvorm bestaat namelijk sterk de behoefte om deze gegevens niet openbaar te maken. Een (afgeschermd) registratie van de betrokken UBO's zou naar onze mening in de plaats kunnen komen van deze verplichte publicatie in het handelsregister.

Een ander specifiek punt is de publicatie van financiële gegevens van rechtspersonen die nauwelijks deelnemen aan het economisch verkeer. Het voorbeeld daarvan is de personal holding. Deze heeft een natuurlijk persoon als enig aandeelhouder en enig bestuurder. In goede tijden ontvangt de holding winsten van de bedrijven waarin de holding deelneemt. Die winsten worden belegd of op een spaarrekening gezet totdat een nieuwe investering kan worden gedaan. Omdat de financiële gegevens openbaar zijn en bovendien rechtstreeks te koppelen zijn aan één persoon, kiezen sommige ondernemers ervoor om de personal holding het geld niet te laten houden, maar om het uit te keren. Daardoor is er minder geld beschikbaar in de personal holding om nieuwe investeringen te doen. Wij vragen ons af of het openbaar maken van de financiële gegevens bij een dergelijke rechtspersoon maatschappelijk gezien de beste keuze is.

Ten slotte kunnen veel gegevens achterhaald worden door combinatie van de verschillende registers. Wij vragen ons af of dit tot een onbedoelde inbreuk op de privacy leidt. Via het Handelsregister kan bijvoorbeeld de jaarrekening van een bv worden ingezien, waardoor een redelijk zicht bestaat op de waarde van die onderneming. Via het UBO-register kan gecontroleerd worden welke personen een groot belang hebben in die bv en wat de orde van grootte van dat belang is. Via het kadaster kan gevonden worden waar de UBO woont en welk bedrag die persoon heeft betaald voor die woning.

Wij vinden dat de informatie in elk register in beginsel alleen beschikbaar zou moeten zijn voor een persoon of instantie die die informatie nodig heeft. Een opsporingsdienst heeft wellicht meer informatie nodig dan de notaris. En een notaris heeft weer meer informatie nodig dan een derde. Voor elk gegeven dat wordt geregistreerd zou de afweging moeten worden gemaakt wie dat gegeven zou moeten kunnen zien. Wellicht helpt het als rechtspersonen en samenwerkingsvormen hier ook keuzevrijheid in krijgen. Bijvoorbeeld door of een telefoonnummer of emailadres op te geven, in plaats van beide.

Functioneren UBO-register

Tot slot vragen wij (wederom) aandacht voor het beter laten functioneren van het proces van het indienen van documenten in het kader van de UBO-registratie. Eerder hebben wij reeds aangegeven dat dit een zeer moeizaam proces is. Er is in de praktijk verbetering merkbaar maar nog steeds gaat er veel tijd in zitten om een UBO in te schrijven. We merken dat niet per beoordelaar dezelfde criteria worden gehanteerd. Omdat een afwijzing van een inschrijving ook betekent dat het verzoek is verwijderd, is er geen overleg mogelijk. Er is een callcentre dat gebeld kan worden, maar dat is niet per se bestemd voor professionals. Een lijst met vaste aanspreekpunten van beoordelaars van het UBO-register zou hier een oplossing kunnen zijn. Daarnaast vragen we om uniformering van de beoordeling en terugbrenging van het aantal documenten waarmee de inschrijving moet worden onderbouwd.

Utrecht, 30 juni 2021,

Netwerk Notarissen
mr. Lucienne van der Geld, directeur

Netwerk Notarissen in een organisatie van 150 notariskantoren in Nederland met bijna 600 juristen die samen een expertnetwerk vormen op notariële onderwerpen. Zij vormen ook samen een denktank voor de veranderende maatschappij.